

Věčná

STRÁŽ

Týdeník Svazu Čechů z Volyně

Ročník V. — Číslo 40

V Zateci dne 13. října 1950

Cena 3 Kčs

Osobní iniciativa v socialismu

Do omrzení vykládali kdysi odpůrci socialismu, že socialismus ubijí osobní iniciativu, která je hybnou silou výroby a pokroku. Lčili socialismus jako šedivé hnutí, které vše zuniforuje, které všem bude dávat stejně, vše znivelisuje atd.

• Denně čteme o nových a nových zlepšovacích návrzích. Z čeho vznikají? Z osobní iniciativy pracujících. Tito zlepšovatelé si uvědomili, že je jejich povinností přispět při budování socialismu a přemýšleli u svého stroje nad svou prací, jak by si ji usnadnili, jak by udělali více, jak by snížili počet zmetků, jak by vyráběli rychleji, jak by ušetřili zbytečné pohyby, jak by si udělali přípravek, který by snížil počet pracovních úkonů atd. — Zlepšovací návrhy jsou jedním z projevů a výrazů socialistické osobní iniciativy. Iniciativy, která myslí na prospěch celku, na prospěch výroby. Ta dřívější velebená osobní iniciativa za kapitalismu nebyla ničím jiným, než touhou jednotlivců po zisku na úkor druhých. Kapitalista měl „osobní iniciativu“ jen potud, pokud mu přinášela zisk. Jakmile nekynul zisk, přestala „osobní iniciativa“.

Socialismus nechce — jak to o něm tvrdili a ještě tvrdí kapitalisté — potlačit osobní iniciativu. Naopak. Usiluje o plný rozvoj osobnosti všech pracujících. Chce, aby při práci se mohli plně uplatnit podle svých schopností, podle svých sil, podle své vůle. A chce také, aby pracující měli za svoji práci tolik, aby se mohli rozvíjet plně a radostně. Proto také socialismus usiluje o to, aby veškeré vzdělání bylo přístupno všem. Proto se také dělníci připravují, aby mohli studovat na vysokých školách, proto dělníci studují na vysokých školách; proto se vedení závodů a podniků ujmají ředitelé vyšší z řad dělnických. A kolik ještě příkladů bychom našli jako doklad toho, jak socialismus usiluje o to, aby každý se mohl uplatnit plně dle svých schopností a dovedností.

Socialismus chce, aby každý mohl udělat pro národní a státní společnost co nejvíce. Ne tím, že lidé budou více dít, ale tím, že lidé se dostanou na místa, kam svými schopnostmi patří

Nové úkoly obrozené Národní fronty

Obrozená národní fronta Čechů a Slováků, představující po slavném únorovém vítězství ještě lepší a dokonalejší jednotu našich pracujících měst a venkova, za vedení dělnické tří v čele s KSC, zůstává i nadále platnou základní politickou formací našeho života a naší lidové demokracie na její cestě k socialismu. Smysl obrozené Národní fronty a její konkrétní politické poslání v současné době vyjádřil s dokonalou přesností prezident republiky Klement Gottwald, když na IX. sjezdu KSC řekl: „Obrozená Národní fronta má zneškodnit jakékoliv pokusy o obnovu kapitalismu a má vésti náš lidové demokratický řád k socialismu.“ Povinnost zvýšené bdělosti a ostrážitosti proti jakýmkoli nepřátelům vnitřním i vnějším, ale i povinnost plnit všechny naše budovatelské úkoly v městech i na vesnicích, byla a dosud jest stěžejním pilířem každodenní činnosti obrozené Národní fronty a všech jejích složek.

Jak se tohoto úkolu v uplynulém období zhostila tato organizace, o níž se opírá náš lidové demokratický režim při uskutečňování socialismu, bylo pořadem jednání rozšířené konference předsednictva ústředního akčního výboru Národní fronty. Na této konferenci, již se zúčastnili zástupci všech složek Národní fronty, předsedové a tajemníci KAVNF a přední představitelé našeho veřejného života promluvil o všech životních otázkách vnitřní i zahraniční politiky předseda vlády Antonín Zápotocký, který v zásadním referátu zhodnotil a kriticky rozebral některé výsledky dosavadní práce Národní fronty a na-

konec vytýčil konkrétní úkoly, jež nás čekají v nejbližší době. Hlavním a základním úkolem do budoucna zůstává Národní frontě a všem jejím složkám, starat se o dočasně plnění Gottwaldovy pětiletky na všech pracovních úsecích, podporovat všechny nové pracovní metody, starat se o účelné využití všech pracovních rezerv a o zařazení nových a nových sil do pracovního procesu, zvláště tam, kde v pracovních silách jsou stále nedostatky a úzké profily jako v hornictví, hutnictví, těžkém strojírenství, chemii a pod. Všechny složky obrozené Národní fronty musí si být jasně vědomy, že jen ve znamení lepší organizace práce a vyšší její produktivity zvítězíme, napravíme křivdy starého kapitalistického řádu, odstraníme nedostatky a půjdeme nezadržitelně vpřed k radostné a šťastné socialistické budoucnosti. Nesmíme však zapomenout na jedno nebezpečí, které tu našemu šťastnému vývoji vpřed stále hrozí. Je to nebezpečí ničivé války, nebezpečí ohrožení míru. Proto bojové heslo Čs. výboru obránců míru „Buduj vlast, posilíš mír!“ přijímá za své celá obrozená Národní fronta a všechny její složky. Praktické plnění tohoto hesla je těsně a nerozlučně spjato s praktickými cíly celé naší politiky, plněním pětiletého plánu, přebudováním naší průmyslové a zemědělské výroby, zvyšováním produktivity práce, národního důchodu a zvyšováním životní úrovně všeho pracujícího lidu. Je proto povinností celé Národní fronty, aby všechny akce Čs. obránců míru podporovala a celý svůj aparát dala do služeb organizování akcí na obranu míru.

a budou vedeni a vychováni k tomu, aby se na místech, kde pracují, osvědčili co nejlépe. Čím větší a lepší bude národní výroba, tím poroste i blahobyt každého jednotlivce. Socialismus při tom chce hodnotit každého podle jeho zásluhy. Proto je také proti povrchnímu a nesprávnému rovnostářství; vychází ze zásady: pracuješ-li více a lépe než druhí, zaslouhuješ za to lepší odměnu. Takto socialismus dbá, aby pracující měl ze svého zvýšeného

úsilí osobní prospěch. To není jako za kapitalismu, kdy zisk z úsilí pracujících měl jen továrník nebo akcionář.

Socialismus vytváří základy, na kterých pracující mohou uplatnit svoji iniciativu, svůj čínorodý vztah k práci, své nadání i dovednosti k prospěchu celku i k svému prospěchu osobnímu. Proto také přibývá těch, kteří z vlastní, osobní iniciativy se stále účinněji hlásí k budovatelskému dílu socialismu.

Větší spotřebou ovoce a zeleniny proti nemocem

Nedostatek vitaminů — avitaminosa — neprojevuje se ve zdravotním stavu lidí hned, ale teprve postupem času. Zásoba vitaminů v lidském těle činí je odolným proti nejrůznějším chorobám. Zásoba vitaminů v našem těle má tedy význam ochranný. Vitaminy se dostávají do těla potravou. Tak velmi důležitý vitamin C je obsažen hlavně v čerstvé zelenině. Vitamin C je zvláště důležitý pro celkový zdravotní stav člověka. Bez dostatečné zásoby vitaminu C lidské tělo ochabuje a propadá snadno četným chorobám. Chce-li se kdo zabezpečit proti obávaným zimním chřipkám, musí pojídat pokud možno nejvíce čerstvého ovoce a zeleniny v takové úpravě, aby v potravě nebyl vitamin C zničen. Ale také náchylnost k jiným infekčním nemocem, nepříjemné stavy tělesné skleslosti a únavy, které nás často souží v zimě a zvláště na jaře, jsou podle zjištění lékařské vědy způsobovány především nedostatkem vitaminu C. Pro ženy má vitamin C mimořádný význam zvláště v době těhotenství a při výživě kojenců.

Jak jsme již řekli, je vitamin C hlavně obsažen v čerstvé zelenině a ovoci. Na tento důležitý zdravotní význam zeleniny a ovoce je však obvykle málo pamatováno v době, kdy se dostává na trh hojnost jak ovoce, tak zeleniny. Teď na podzim skoro na každém kroku vidíme na venkově i ve městech, bohaté zásoby zeleniny a ovoce. Ale je stále mnoho těch, kteří o tuto bohatou pokladnici zdraví nedbají a neuvědomují si, jak velmi prospěšné je požívání ovoce a zeleniny k jejich zdraví. Po zelenině a ovoci se shánějí, dokud byly jen drahou pochoutkou, avšak teď, když je jich dostatek, pohrdají obojím. Je to nejen nerozumné, s hospodářského hlediska nesprávné, ale i zdravotně neprozíravé. Lidský věk je možno správnou životosprávou prodloužit, jak to dokazují poslední statistiky úmrtí. Chceme-li svůj věk prodloužit, pak ovšem nesmíme jíst po staru a myslet si, že jedinou zeleninou je zelí, ale pouze k vepřovému a knedlíkům a jediným ovocem jablko na Štědrý večer po večeři, vyjde-li po rozkrojení hvězdička pro dlouhý život. Dlouhý život a při tom život plný energie a elánu si může opatřit každý, nebude-li se přejídat těžkými jídly. Ve správné výživě není nikdy dost zeleniny a ovoce. Proto účelné hygienické stravování obsahuje při každém jídle ovoce a zeleninu, pokud možno v syrovém stavu.

Kolem nás jsou teď na podzim plné zeleninářské stánky s ovocem. Je třeba využít jejich čerstvého ovoce a nebude pak nutno chodit v zimě do lékáren.

Po rozorání mezi do práce za vyšší hektarové výnosy

Nové výrobní metody v zemědělství, v nichž nám je příkladem a vzorem Sovětský svaz, musí především vésti k dosažení vyšších hektarových výnosů, neboť to je základní předpoklad hospodářského, sociálního i kulturního vzestupu vesnice. Proto také všechna další činnost jednotných zemědělských družstev, která po rozorání mezi přecházejí ke společným osevům, musí být zaměřena k tomuto cíli. Je tedy v zájmu všech jednotných zemědělských družstev, která se rozhodla pro hospodářsko-technickou úpravu půdy, aby nyní již urychleně rozorání mezi dokončila. Rozorání mezi totiž není samo o sobě účelem, ale prostředkem k umožnění nových, lepších forem zemědělské výroby.

Po hospodářsko-technické úpravě a rozorání mezi musí nyní JZD se společným osevem důsledně provést všechna agrotechnická opatření, aby v roce 1951 dosáhla vyšších hektarových výnosů než rolníci, kteří ještě nepochopili výhody hospodaření na scelených lánech. Sem patří především včasná a jakostní podzimní příprava půdy, včasné stoprocentní odebrání a řádné upotřebení normálních i zvláštních přidělů strojených hnojiv, jakož i účelné a hospodárné využití hnojiv statkových. JZD se společným osevem mají také plnou možnost se zajistit a také odebrat šlechtěná osiva a sádky v takovém množství, aby jim byla kryta potřeba na celou plochu

společného osevu. JZD se společným osevem tím zároveň využijí všech cenových výhod, které při odběru šlechtěných osiv a sádk i strojených hnojiv jsou vyhrazeny právě družstvům tohoto typu. K péči o vyšší hektarové výnosy patří i účinný boj proti plevelům, jež nesmíme zanedbat ani v době, kdy vegetační doba plevelů je již skončena.

A konečně nesmíme zapomínat, že základním úkolem našeho pětiletého hospodářského plánu v zemědělském oboru je zvýšení a zvelebení živočišné produkce. Proto i v tomto výrobním odvětví musí naše zemědělství přejít k novým, dokonalejším způsobům hospodaření, jehož nesmírné klady měla letos znovu možnost z vlastní zkušenosti seznat početná delegace českých a slovenských rolníků při svém studijním zájezdu do SSSR. Jako jeden z prvních úkolů v tomto směru se pro nastávající období hlásí příprava adaptací budov pro družstevní kraviny. Naše JZD budou tu moci výhodně zužitkovat nedostatečně využitá hospodářská budovy vesnických boháčů v obci, kde stačí v mnohých případech jen částečné úpravy. Ty je možno provést vlastními pracovními silami při použití materiálu z místních zdrojů. Účelnou úpravou družstevních kravinů si JZD se společným osevem zajistí i vyšší výnosy výroby živočišné.

Velký příklad

Nedlouho poté, co Rada ministrů SSSR rozhodla o stavbě velkých hydroelektráren na Volze, přišlo rozhodnutí neméně vážné: o stavbě turkmenského průplavu Amu - Darja - Krasnovodsk o délce 1.400 km. Bude to největší průplav na světě. Nepředstavitelná hmota vodní bude spoutána, aby dala lidem elektrickou energii a aby dala vláhu krajům, které až dosud byly pouštěmi.

Sověty každým dnem ukazují, na jak široké frontě může člověk přijmout zápas s přírodou a jak může donutit přírodu, aby sloužila lidem, aby jim prospívala a pomáhala. Sovětský člověk nepřijímá přírodu jako něco neproměnného, hotového. Mičurin a jeho žáci se pustili s přírodou v zápas o každou bylinku, sazenici, o každý stromek a tento zápas vyhráli. Sovětská lidé se pustili do boje s přírodou tam, kde vládne mráz i tam, kde sucho proměnilo rozlehlé krajiny v poušť a kde umíraly karavany. Tam, kde dříve téměř nebylo lidí, žijí a pracují dnes města kypící průmyslem, dopravou i kulturním životem. Tam, kde dříve bylo jen kamení nebo suchý písek, dávají kolchozy bavlnu, obilí, štavnaté ovoce i zdravou zeleninu. Libovůle řek byla spoutána a byly donuceny dávat vo-

du zemi, která ji potřebuje; byly donuceny, aby svůj spád měnily v miliony kilowattů.

Sověty ukazují, jak široce může sloužit technika, je-li užita člověkem, který chce pracovat ve prospěch lidí. Ukazují, že je to socialismus, který dovede využít všech sil přírody, všech hmot přírody k lepší, stále větší výrobě, k stavbě nových domů i továren, nových hydrocentrál i průplavů, nových vesnic a polí, zahrad a plantáží. Také kapitalistické země mají své přírodní bohatství. Ale nedovedou a nemohou ho plně užít, protože jejich výroba, jejich ovládnutí přírody je v zajetí zisku boháčů, kteří vidí jen svůj majetek a k tomu jdou bezohledně, přes bídu ostatních, pracujících. Když SSSR pod vedením V. I. Lenina začal s elektrifikací, selektrifikací, se stavbou velkých hydrocentrál, považovali to na západě za plány, které jsou odsouzeny být a zůstat jen plány. Ale poměrně velmi brzy se ukázalo, že sovětský lid velmi vážně bral rozhodnutí své vlády: dohnat a předejít. Každým dnem SSSR se dostává na přednější místo technického pokroku v celém světě. Tím SSSR je příkladem užití techniky ve prospěch lidí, lidstva.

Zprávy svazu

Ze života odboček - Praha

Na přání členstva pražské odbočky SČZV, aby byla svolána přátelská členská schůze, rozhodl se výbor na své schůzi dne 25. září vyhovět tomuto přání a svolává tímto členskou schůzi odbočky SČZV v Praze na neštělí dne 22. října t. r. do místnosti v paláci Česká koruna, Praha XII, Vinohrady, Korunní tř. č. 30. Začátek schůze jest stanoven na 9 hod. ranní.

Schůze tato bude mít ráz slavnostní, poněvadž bude věnována vzpomínce vítězných bojů u Dukly. O průběhu a o významu bojů přednesou své vzpomínky a zážitky přímí účastníci: předseda odbočky škpt. v. v. br. Jaroslav Kozák a jiní. Mimo tohoto pohledu do slavné minulosti volyňských bojovníků za svobodu a samostatnost Čs. republiky seznámí vás br. jednatel Ing. T. Holubovič se životem a snahami našich krajanů, roztroušených po celé republice. Seznámí vás s plodnou prací za uplynulé období, t. j. od 12. února 1950, kdy valnou hromadou nynějšímu výboru byla dána plná moc i důvěra k hájení zájmů nejen členů pražské odbočky, ale vůbec všech milých krajanů a krajanek. Práce, zákroků, návštěv, porad, korespondence a j. bylo více než dost a doufáme, že naše členstvo a milé přátele bude podrobná zpráva o činnosti spolku zajímat a proto také věříme, že schůze bude zdařilá, hojně návštěvená a tím také bude podán důkaz o opravdové pospolitosti a o neochabujícím zájmu volyň. rodiny. V dalším průběhu schůze se dovíte o chystaném přátelském večírku se zpěvem, hudbou a tancem, po kterém tak touží obzvláště naše mládež, zejména studující. Můžete též na schůzi uslyšet o životě našich krajanů na Volyni, můžete si pohovořit s krajanem nedávno reemigrovanými ze SSSR a proto přijďte mezi nás na vaši schůzi v neděli dne 22. října do paláce Česká koruna na Vinohradech.

Výbor SČZV, odbočka v Praze.

Fond pro vydávání pomníku obětem Českého Malína

Na hodech u p. Jaroslava Srba v Jaroslavicích bylo vybráno z podnětu Srba Jar. a Jana Kužele 1.000,— Kčs na vybudování pomníku obětem Českého Malína.

Vyslovujeme štědrým dárcům srdečný dík.

Poradna svazu

2. Krajan V. M. ze Sýrovic píše:

NPF požaduje na mně uhrazení převzaté mnou r. 1945 úrody (zásob), na přidělené mi zemědělské usedlosti. Mám obnos zaplatit, nebo mohu požádat o jeho rozložení na splátky?

Odpovídáme:

Požádejte pobočku NPF aby, vzhledem k Vaší tísnivé fin. situaci, připočítla Vám požadovaný obnos k celkové úhradě za převzatou zem, usedlost a rozložila na splátky.

3. Krajanek z Horní Libiny píše:

Pobírám důchod od Státního úřadu pro válečné poškozenec. Mám nárok na léčebnou péči, t. j., hradí-li Stát. úřad pro vál. poškozenec lékaře?

Odpovídáme:

Podle § 27 zákona 164/46 Sb. z. a n. o péči o válečné poškozenec přísluší Vám od Stát. úřadu pro vál. poškozenec léčebná péče. Obratě se proto na tento úřad a požádejte o poukázku k lékaři. (Poukázku si můžete vyžádat také dodatečně.)

4. Krajan N. A. píše:

Jsem bývalým příslušníkem čs. zahr. armády a členem jednoty SBS. Jsem samostatně výdělečně činný zemědělec, nejsem tudíž nemocensky pojištěn. Mám nárok na bezplatnou lázeňskou léčbu nebo bezplatné lékařské ošetření?

Odpovídáme:

Obratě se na jednotu SBS a vyžádejte si tiskopis žádosti o lázeňskou léčbu prostřednictvím Podpůrného fondu SBS (stejně o lékařské ošetření). Vyplněný tiskopis potvrdí jednota SBS a zašle, nebo zašlete Vy sám, potvrzenou žádost na adresu Podpůrného fondu SBS v Praze III, Nábreží kpt. Jaroše 3.

Podpůrný fond SBS umístí Vás v jednom ze svých lázeňských míst (podle doporučení ošetřujícího lékaře) a uhradí také výlohy spojené s průběhem Vašeho léčení u ošetřujícího lékaře.

Tak se stane ovšem jen v tom případě, že skutečně nejste jinde nemocensky pojištěn. V případě, že jste pojištěn, hradí Vám léčení Váš pojistný ústav.

5. Krajan z Hlunné píše:

Byl mi ONV - fin. ref. zaslán platební výměr zemědělské daně za rok 1948. Podle mezistátní dohody mezi vládami ČSR a SSSR jsou volyňští Češi-reemigranti osvobozeni od placení

daní po dobu dvou let. Mám daň uhradit, nebo se odvolat proti výměru?

Odpovídáme:

Předepsanou částku zemědělské daně musíte uhradit, poněvadž mezistátní dohoda, o které se zmiňujete, osvobozuje reemigranty-volyň. Čechy od placení daní jen za léta 1946—1947.

Malý oznámení

Dne 3. října t. r. dožil se Josef Runge z Volkova na Volyni 70 let. Kéž další tvoje léta jsou provázána spokojeností a pevným zdravím!

Manželka Tekla,
J. a K. Dotrovi.

Oznámení

Pravoslavná církevní obec v Žatci oznamuje svým příslušníkům, že v neděli 22. října t. r. slaví svoje posvěcení. Slavnostní bohoslužby za účasti okolního duchovenstva konají se v 10 hod. dopoledne v církvi sv. ap. Jakuba. Zveme k hojně účasti.

Poděkování

U příležitosti křtu Slavomíra Praska z Radičevsi byla z podnětu p. Kazdy uspořádána mezi přítomnými hosty sbírka ve prospěch zdejšího pravoslavného chrámu, která vynesla 1.200 Kčs. Pravoslavná církevní obec v Žatci děkuje touto cestou všem šlechetným dárcům a přeje malému Slavomírovi a jeho rodičům hojnost požehnání Božích!

Antonín Špatenka

33. pokračování

Průkopnická vesnice

Situace Čechů se odjezdem krvežizního Němce poněkud zlepšila a měli přeci trochu naděje, že snad nebudou vyvražďeni. Ostatní Němci s landvirtem odstoupili a o něm se stále radili.

Slunko velmi hrálo na dvůr a staří lidé, unavení dlouhým stáním, hladem i dusnem, omdlávali. Děti již hlasitě křičely, že mají hlad a nedaly se ničím utiшит. Nevěděly, že se zde jedná o víc, než o jídlo, ale o jejich životy.

Důstojníci po poradě přistoupili před občany a tlumočnick landvirta Šnajdra překládal jim jeho slova:

„Češi, hlaste se, kdo z vás půjde dobrovolně do Německa na práci!“

Nastalo opět hrobové ticho, neboť většina z nich si šeptala modlitbu, aby již Bůh ukončil jejich muka. A pak, kdo by se hlásil, že dobrovolně půjde pracovat mezi ty, kteří jim tropí jen zlo a bolest. V té chvíli mysleli všichni na východ, kde již Němci ustupovali před Rudou armádou, a očekávali již brzký konec bojů.

Proto na výzvu Šnajdrovu se nikdo ani nepohnul, natož, aby zvedl svou mohlou ruku. Šnajdr okamžitě čekal, ale pak jim začal vyčítati:

„Já jsem nedopustil, aby jste byli vyvražďeni a vaše vesnice vypálena. Jako odměnu nyní od vás žádám, abyste se, jak zde stojíte, hlásili dobrovolně na práci do Říše.“

Landvirt domluvil a přešlapoval nervosně s nohy na nohu. Očekával, že z vděčnosti nyní se jich bude hodně hlásiti. Přepočítal se však, protože se opět nehlásil nikdo.

Proto Šnajdr rozevřel soupis občanů, který mu jeho tlumočnick podal a tázal se starosty na nejpočetnější rodiny ve vsi. Starosta jinak velmi dobrý člověk, nemohl nyní nic zapírat, když držel landvirt soupis v ruce. Ještě jednou se landvirt otočen ke starostovi zeptal, zda se někdo přihlásí dobrovolně, ale i když ani tentokrát nedostalo se mu to co žádal, prohlásil, že si tedy vybere sám dvanáct lidí z jejich vesnice.

Nechal si od starosty sepsati mládež do dvaceti roků a z tohoto soupisu si pak sám vybral. Poznamenal při tom, že nechce slyšeti žádné protesty od nikoho, ani výmluvy.

Pak se obrátil k Němcům z úřadu práce, něco jim zlostně pověděl a pak bez jediného slova usedl do svého automobilu a odjel. Němci z Dubna pak požádali starostu, aby jim dal výpis dvanácti osob, které landvirt označil na práci. Současně je upozornil, aby se do třech dnů hlásili v Dubně.

Nato usedli rovněž do auta a odjeli.

Ukrajinců, stojících na dvoře si nikdo nevšiml, jen jeden voják stál za nimi s napáženým automatem a jen čekal na nějaký povel.

Důstojník, který mluvil rusky, přistoupil se strany k Čechům a nařizoval jim, aby se rozešli do svých domovů a pracovali jako obvykle. Při tom však podotkl:

„Upozorňuji vás, a samozřejmě, že na posledy. Dozvíme-li se, že jste cokoliv poskytli banderovcům, židům nebo rus-

kým partyzánům, nemine vás přísné potrestání. Doufám, že již víte, z čeho jste byli obviněni a jaký trest vám byl určen.“

Při tom ukázal na kulometry a dodal:

„My jsme dobří, ale nesneseme žádný odpor ani neposlušnost. Nyní jděte domů a připravte jídlo pro všechny hlídky zde. Jen ty starosto zde ještě zůstaneš.“

Jakmile to vesničané uslyšeli, vykřikli radostí a chtěli se rozběhnouti. Většina jich však měla nohy dlouhým stáním olovené. Přece ale belhali se jak mohli nejrychleji, vyčerpáni do vesnice.

Staří hospodáři, sotva byli z doslechu Němců, začali se hned raditi a jeden z nich pravil:

„Hoši, teď se musíme lepší zajistiti. Postavíme hlídky a uděláme si spojení s vesnicí, kerá je u hlavní silnice. Zafjdáme si skryš v lese a jakmile dostaneme upozornění, necháme vše být a skryjeme se. Teď se již nedáme chytiti těm německým vrahům.“

Všichni s tím souhlasili a slíbili, že se o tom ještě důkladně poradí a podle toho se zafjdí.

Když pak přišli vesničané na své statky ustrnuli nad obrazem, který se jim naskytl. Němci, domnívajíc se, že se obyvatelé již nevrátí, převrátili všechno vzhůru nohama. Skříně zotvirané, a pokud byly skříně zamčené, tedy vypáčené, šaty a prádlo vybrané, postele rozházené a i slavníky rozřezané. Sláma roztroušena byla po celém domě. Ani sebemenší věc nezůstala na svém místě, nic Němci nevynechali, pudy, sklepy, chlěvy, komory, stodoly, prostě všechno bylo vyrabované.

Vesnička Moskovština měla 32 statků a zásob bylo všude dost, ale přece jen hospodyně nechtěly dáti Němcům vše co měly. Avšak Němci, sotva se vesničané vrátili domů šli do všech statků, aby se posilnili. Důstojníci pak se starostou Linhou ubírali se na jeho statek, aby je paní starostová pohostila.

Vojáci pak brali všechno, na co přišli a neušetrili ani poslední husu, či slepičku a zabili ji.

Ještě se ani všichni nenajedli, když v tom hospodáři na sever od vesnice, směrem k Českému Malínu, viděli velké koutouče dýmu. Dým bylo tolik, že to vypadalo, jakoby hořelo půl Volyně. Po chvíli rozeznali, že zcela určitě dým pochází z Maljna.

V tom však již největší rychlostí vjel do vesnice motocykl a německý důstojník, který z něho seskočil, běžel přímo k starostovi. Křičel na práve houfující důstojníky, aby jeli okamžitě na pomoc, že bandité utíkají z Pianského lesa směrem k Českému Malínu a aby oni šli do vesnice Leduchovky.

Důstojníci tuto zprávu vyslechli, ale přesto dojedli ještě, co bylo na stole, a co nemohli, uschovali do kapes. Pak teprve se jeden po druhém zvedli.

I se starostou se přátelsky loučili a důstojník, který mluvil rusky, řekl mu, že je sice Němec, ale pochází odněkud od Krymu. Ještě mu řekl:

„Poslyš starosto, zůstanu-li živ po válce, vyhledám vaši vesničku a tebe a pak

ti teprve řeknu, proč dnešní den vám mohl být osudný. Nebýti dnes zde mně, tak již jste nyní několik hodin byli všichni vyvražďeni a vesnice srovnána se zemí. Moje jméno však ti ještě dnes neřeknu, až shledám-li se s tebou později. Nyní již musím jít, tak buď zdrav, děkuju Bohu a po druhé budete ostražitější a chytřejší.“

Ještě jednou podal starostovi a jeho ženě ruku, poděkoval jim a následoval pak ostatní, kteří již na něj venku čekali a dáli se podle rozkazu k vesničce Leduchovce.

Linha ještě dlouho po odchodu důstojníka nemohl pochopiti, co to bylo za člověka, že se mu s tímto vším svěřil a proč sám měl tak živý zájem na Moskovštině. Přemýšlel znovu o jeho slovech a také o tom, že mají být chytřejší. Uvažoval, co tím slovem myslel, zda snad mají v případě nebezpečí utéci z vesnice pryč.

Mnoho jiných myšlenek se mu honilo hlavou, které se všechny točily kolem jednání Němců. Uvažoval, jak mohou být tak bezcharakterní. Nejdříve bez jediného slova přijdou a vyvražďili by celou vesnici a pak za kousek jídla se loučí, jako by byli nejlepší přátelé. To dokáží opravdu jen Němci.

Když pak o něco později vyhledal starosta jiné hospodáře, shodli se při delší poradě, že již nikdy nedají se od Němců takto předpadnouti, natož aby se nechali poslušně, jako beránci odvádět na popravu.

Nyní ale měli starost, co se to v Českém Malně děje. Dýmu stále přibývalo. Obyvatelé Moskovštiny měli tam svoje příbuzné a měli proto o ně obavy. Vylézali na vysoké stromy, aby zjistili rozsah ohně.

Mezitím přiběhla do vsi žena Ukrajince Bulčuka, který ráno první upozornil na obklíčení Moskovštiny, se dvěma dětmi. V pláči vyprávěla, že hledala svého muže, který ráno odešel do mlékárny a víc se nevrátil. Její soused Ivan Stepašuk viděl prý, jak někdo šel z Moskovštiny a když se přiblížil k místu, kde byli Němci, padla rána, muž padl a víc již neviděl. Žena proto vydala se v ta místa a skutečně našla svého muže zastřeleného v okopu, který si Němci vyhrabali. I konec našla opodál.

Všichni nešťastnou Ukrajinku soucitně tišili a vyprávěli jí, co bylo na ně připraveno a jak jejich životy visely opravdu na vlásku.

Po odchodu Ukrajinky pojali vesničané strašné podezření, že oheň, který nyní sahal do výše, není jen obyčejný oheň a právem se domnívali, že se tam děje něco podobného, co se chystalo u nich a od čeho byli zázrakem uchráněni. Vždyť stačilo, aby některý z nich špatně se postavil a dost možná, že by to zaplatilo životem všech 250 lidí, které čítala vesnice.

Ten den se nikdo neodvážil vyjít ze vsi. Také k nim nikdo nezavítal a nevěděli proto, co se v okolí děje.

Slunce se již schovalo za lesy a ve vesnici bylo hrobové ticho. Všichni se obávali i hlasitě promluvíti. Muži se mezi sebou radili, že půjdou do lesa kopati úkryty, ale ženy je prosily, aby neodcházel. Báli se, že se Němci vrátí, vyvraždí a vypálí je. Muži proto na prosby svých žen zůstali již doma.

Pokračování.

Dějiny české Volyně

28. pokračování

Dr. J. Folprecht

Práce Čechů užitečná pro pracující lid.

Pohřešujeme bohužel vícestranných zpráv o této úpornosti jednání Čechů v těchto jejich vyšších, hospodářských a průmyslových podnicích. Zbývá nám spokojit se dohady.

Čechové nebyli ovšem bez touhy uplatňovat se na Volyni hospodářsky co nejlépe pro vlastní prospěch. Výsady však, které hned s počátku obdrželi, posilovaly jejich sebevědomí a přesvědčení, že musí být co nejplatnějšími činiteli v tomto kraji. Chtěli zároveň po stránce průmyslové poněkud posunovat západ na východ a přenést české vymoženosti a český pokrok do těchto málo kultivovaných krajů ruských.

A carské rozhodnutí a povolení jistě také bylo založeno na okolnosti, že Čechové obratně užili svého původního prohlášení při přijímání výsad ruských, že spoléhají na ruské dodržení výsad a slibů. Dodali při tom zcela zřetelně, že rakouská vláda je odnaučila spoléhat na vládní sliby, které zpravidla vůči Čechům v té době plněny nebývaly.

Ale přes to přese vše, nebo právě proto, energii vyvinuli podivuhodnou. Nedali se zastrašiti, ani když byli několikrát odmítnuti. Nakonec zvíťazilo jejich přesvědčení, že plány a podniky jejich jsou prospěšny obecně. Také carský úkaz, jenž se týká hlinského pivovaru, udává za důvod povolovací, že závod je užitečný pro celý kraj.

Některé další zjevy svědčí o tom, že Čechové skutečně spoléhali jednak na příznivý postoj úřadů vůči sobě, což bylo příčinně spojeno s přesvědčením, že už pomohli, i dále budou přispívat k blahu a zvelebení volyňské země. Musíme uznati, že úřady se dávaly podobným způsobem na práci Čechů, že uhlazovaly těžké spory, zbylé z nedostatků původních kupních smluv a že přivíraly oči dokonce i tehdy, když Čechové jednali proti předpisům.

Je velmi těžko najít v dnešní době správný a spravedlivý postoj k rozsuzování oprávněnosti českých plnomocníků v té době. Ruské úřady se

jeví v tom ve všem poměrně velmi velkoryse, i když uznávají nespokojenost domácích lidí, vzniklou ze značných výhod, kterých požívali Čechové. Stanovisko, které ruské úřady zaujaly k průmyslovým podnikům Čechů, že totiž podniky jsou prospěšné všeobecně celému kraji, teby i ruským (ukrajinským) a polským sedlákům, bylo jistě pochopitelné a správné.

Energie vyrostla z osamělosti.

Jestliže se stávaly se strany Čechů při zakupování pozemků omyly i chyby, které mohly později být považovány za schválnosti nebo dokonce za nepřístojnosti, ba přestupky, dlužno mítí především na zřeteli českou neznalost poměrů, zákonů a předpisů a naprostý počáteční nedostatek osob a instancí, které by byly mohly na volyňském venkově uváděti věci na správnou míru.

Stanovisko ruských úřadů, které dávalo Čechům tolik volnosti v úpravě vlastních věcí, usnadnilo na jedné straně poslavení Čechů, ale na druhé straně zbavilo je možnosti jakéhokoli regulativu. Plnomocníci nestačili na vše a když teprve později byl na Volyni poslán Gresser jako stálý důvěrník gubernátorův, byly už mnohé věci v proudu a Čechové podstoupivše už téměř desetiletou trýznivou práci v této ploché „novině“, hleděli si získáním různých úlev a výsad odškodňovati za počáteční krutou práci a škody, které utrpěli.

Čechové nabývali sebevědomí a energie také proto, že dobře pozorovali neurovnanost správných poměrů na Volyni. Poznali brzy, že se musí sami lecčehos odvažovati.

Sledujeme-li všechny tyto okolnosti a poměry, v nichž Čechové na Volyni žili a uvážíme-li, že domácí obyvatelstvo změnilo svůj dřívější postoj k nim v nedůvěru a závist, že místní úřady jim nedovedly a mnohdy nechtěly poradit, že duchovenstvo rovněž ve velké většině hledělo na jejich postavení bezradně a že jeho postoj k Čechům byl se stránky ná-

boženské nevyjasněný, protože stanovisko pravoslavné církve s počátku se neshodovalo s plány úřadů ve věci náboženství, nemůžeme se divit tomu, že Čechové musili s největší energií spoléhat na sebe a na to, co si svým úsilím, pracovitostí i plánovitostí vy-mohou.

Měli, pravda, velikou oporu oficiální, v ruských úřadech a později už ve svých, českých volostech. Ale úřady a úředníci nebyli vždy po ruce a volosti české byly také hodně vzdáleny. To, co bylo v jejich okolí a s čím se denně stýkali, nebylo jim příznivo a příklad, který svou pracovitostí a starostí o budoucnost svému okolí dávali, byl vykládán spíše jako sobectví a touha po rychlém zabezpečení a zbohatnutí.

Stáli tedy na těch širých volyňských, nadějných a úrodných pláních sami, vzdáleni od vlasti a od svých, kteří o ně jevíli pramalý zájem. Sami se při zakupování půdy nesměli přiblížiti ani k své t. zv. širší vlasti, k Rakousku, k Haliči, blíže než padesát kilometrů. Ostatně po tomto přiblížení ani netoužili.

Hrstka českého prostého lidu, nepřipraveného pro cizinu ani ideově, ani školou — pouze dobrou hospodářskou tradicí ozbrojeného — stála tu odhodlána bít se nahými pažemi s panenskou půdou a přírodou až do vítězství, které musilo povznést zemi, do které šli nejen s city pracovními, nýbrž i s city slovanskými.

Všecky výtky proti nim pronášené nestojí za zmínku. Mohly by se týkati pouze stínů, jež vrhlo ostré světlo jejich práce. Proto jsou nicotné a skoro vždy zlomyslné.

Pokračování.

Popisy českých osad na Volyni — Martinovka

Jiří Hořman

1. pokračování

Pokud byl učitel svobodný, stravoval se dům od domu, nebo mu stravu nosili — jak si přál. Linka učil v obci řadu let a zajímavé je, proč tento vzdělaný člověk, kterým bezpochyby byl, nezaložil ani divadelní kroužek, ani Sokol. Buď byl málo agilní, nebo narážel na velkou nechuť u spoluobčanů. Odstěhová se neznámo kam. Po něm učil zase nějaký rok Ler, pak děti chodily do sousedních obcí: do České Janovky, nebo i do Novosilek, kde byla ukrajinská škola. Takový stav trval až do konce I. světové války.

V roce 1888 občané si zřídili hřbitov, na němž mnohem později, kolem roku 1925 byla postavena kaple. Tento hřbitov vystačil skoro 50 let, až 12. 7. 1934 byl vysvěcen další kus půdy pro jeho rozšíření.

Kolem roku 1898 byla v obci založena první chmelnice. Založil ji Frant. Bačovský. Kde se občané naučili pěstovat chmel není známo, ale před rusko — japonskou válkou rostly chmelnice jako houby po dešti a s chmelnicemi poměrně blahobyt. Začaly se tedy přikupovat pole a lesy. Tak před I. světovou válkou bylo zakoupeno asi 40 ha v katastru obce Janovice, který sousedil, ba přímo se dotýkal hlavních cest martinovské, dále asi 15 ha žornovského lesa a asi 5 ha lesa zvaného Tomašovský v katastru obce Hrušvice.

Rusko - japonské války v roce 1904 se zúčastnili:

1. Václav Bača, 2. František Dvořák, syn Josefa, 3. Ignác Moravec, syn Josefa, 4. Jan Sulikovský.

Václav Bača konal tehdy základní vojenskou službu na Dálném Východě a do Vladivostoku jel lodí z Oděsy přes Suez kolem Indie. Ve válce nebyl z Martinovských nikdo raněn ani zabit.

Kolem roku 1908 se v obci začaly stavět první zděné domy. Cihly se kupovaly v sousední obci Dombrovice u občana Kubína, který měl cihelnu již asi 20 let. V roce 1912 postavil starosta Janko první cihelnu v obci. Do roku 1914 se v ní vyrábělo; za války přišla nazmar. Mnohem později, asi v roce 1935 postavil také I. Dubec cihelnu, která zásobovala cihlami široké okolí. V roce 1912 postavil Josef Vendolský, syn Jana, velkou zděnou hospodu s tanečním sálem.

Před I. světovou válkou nebyly v obci žádné spolky. Ani divadelní kroužek zde nebyl. Je pochopitelné, že mládeži scházelo povyražení. Dlouhé večery se krátily všelijak — táčkami a také škádlením některých občanů. Nejčastějším terčem jejich šprýmů byl starý mládenec Jan Klíma, přezdívaný Vakzál. Stařík měl pistoli a když ho jednou již pořádně rozzlo-

bili, vystřelil. Jeden z chlapců, Rudolf Vendolský, padl a ostatní utekli. Na smrt polekaný Klíma, nevěda co počít, naložil „mrtvého“ třesoucíma se rukama na trákař a vezl ho asi kilometr (stále do kopce) do lesa. Potil se, soptil, hromoval, Rudolf se v duchu smál. Když Klíma „nebožtíka“ dotáhl do lesa, zjistil, že si zapomněl vzít rýč, aby mohl „mrtvolu“ zakopat. Tak honem domů pro něj. Než přišel, byl „zavražděný“ pryč. Klíma chvíli huboval „na tu dnešní mládež“, ale od té doby již nikdy po ní nestřílel.

V roce 1913 požádala obec státní úřady o postavení školy. Úřad stavbu povolil, obec zakoupila pozemek, 5 kubických sáhů kamene (kolem 48 m³) a slíbila dodat potahy. Přes zimu se vše připravilo a na jaře roku 1914 se začalo se stavbou. Sotva byly zdě postaveny, vypukla válka. Přesto se stavba jakž-takž přikryla.

Vypuknutí války přijali občané klidně. Byli mobilisováni všichni muži do 42 let. Z Martinovky nastoupilo do ruské armády celkem 21 mužů. Do čs. legií dobrovolně vstoupili: Karel Dvořák, syn Jana, Josef Havlíček, syn Josefa, Josef Janko, syn Jana, a Josef Krčma syn Josefa. Ve válce padl Josef Mangolt, ranění byli Václav Báča a Leopold Bačovský.

V roce 1915 se fronta přiblížila asi na 7 km k obci a stála tam celkem asi devět měsíců. Kozáci nutili občany k evakuaci. Všichni byli sbaleni, připraveni k odjezdu. Nikomu se však nechtělo. Koho kozáci z obce večer vyprovodili, ten byl ráno již zase zpět. Tak z evakuace sešlo. Spávalo se v zemljankách, v domech byli vojáci. Dělal se kozlíky pro drátěné překážky a v noci se vozily blíže k frontě. V nedokončené škole byla stáj vojenských koní. Za několik měsíců se fronta hnula směrem na západ. Vojáci odešli a na jejich místa přišli rakouští zajatci, ba i jeden Ital.

Konec války neznamenal, jak známo, klid. Carská armáda se rozpadla, utvořila se Krasnaja Gvardija, po ní přišli Petljurovci, zkrátka, střídání vlád a k tomu sociální revoluce, která se však obce celkem nedotkla. V době „bezvládní“ utrpěly lesy, které byly bezohledně ničený.

Začátkem léta roku 1918 se stal případ, který je příkladem neuváženého jednání několika horkých hlav. Do obce přišli Ukrajinci ze sousedních obcí, kteří říkali, že mobilisují koně pro Rudou armádu. Málo jich však RA dostala; většinu koní si Ukrajinci ponechali pro sebe. Hospodáři se smluvili, spojili se s několika také poškozenými Ukrajinci a vypravili se do Dědkovic, kde byla „volost“ a kam byli koně odvedeni. Stráž odzbrojili

a koně přivedli. Avšak ukrajinští ziskuchtivci si to nenechali líbit a pozvali RA na potrestání „rebelujících Čechů“. To, že vlastně oni okradli RA o koně, zapoměli říci. Trestní oddíl přijel do Martinovky a při přestřelce byli zastřeleni tito občané: Antonín Herblich, Ondřej Moravec, Robert Šefčík a dva Ukrajinci z Novosilek. Raněn byl Rudolf Dvořák.

V roce 1919 byl v obci asi rok „9. ulašský pluk“. Po polsko-sovětské válce pak „7. pluk pěchoty“. Několik pddůstojníků a důstojníků se v obci oženilo a dva z nich, Josef Zbierajevski a Josef Kviatkovski v obci zůstali na trvalo.

V roce 1920 postavili občané Leopold Bačovský, Hnídek a Šustr motorový mlýn se dvěma páry válců a jedním kamenem.

Válka ještě neskončila a již se občané starali, aby se v obci vyučovalo. Tak v roce 1917 zahájil vyučování český učitel František Škranc. Učilo se v domech občanů Oberajtra a Kabáta. Škola se pomalu dostavovala. V roce 1920 byl hotov byt pro učitele a tak se celé vyučování přeneslo tam, František Škranc se mezi tím odstěhoval na Špakov. Na jeho místo přišel polský učitel Skrupski a od těch dob se vyučovalo ve škole jen polsky až do roku 1933, kdy byl český jazyk zaveden jako předmět zásluhou učitele B. Denysiuka. Skrupski utekl spolu s ostatními Poláky před RA a v roce 1921 učil asi rok Urbanovič, který pak odešel do Rovna jako profesor. Po něm vyučovala asi do roku 1924 slečna Natalie Klimkuvna. V roce 1924 přišel velmi dobrý učitel a také dobrý organisátor Polák Tvardovski. V roce 1926 byla dokončena ve škole také třída a tak měla obec školní budovu, jaké nebylo široko daleko.

Začátky spolkového života jsou nerozlučně spjaty se jménem obětavého pracovníka Josefa Havlíčka, martinovského truhláře. Jeho přičiněním byla v obci založena skupina ČMŠ, objevily se první české noviny atd. ČMŠ však brzy zanikla, asi pro nedostatek zájmu z řad občanstva. Když to nepůjde s ČMŠ, tak to půjde s divadlem. Tak se Havlíček domluvil s učitelem Tvardovským, který tenkrát dělal režiséra a po překonání značných obtíží se hrálo v sále Josefa Vendolského první divadelní představení na Martinovce, polská hra „Ciotka na vydání“ (Tetka na provdání). Po této veselohře se hrály ještě asi dvě polské hry.

Pokračování.

Д. МЕДВЕДЕВ
Герой Советского Союза

(Окончание)

В 1946 году у меня в Москве была Валя. На ее долю выпали очень тяжелые испытания. Когда все мы были уже на освобожденной земле, гестапо подвергло Вало страшным пыткам. Палачи требовали от нее выдачи местонахождения Пауля Зиберта, адресов конспиративных квартир, имен товарищей, Валя ничего не сказала. Ее запирали в подвал, где плавали в крови убитые немцами советские люди, ее выводили на расстрел. Страшно умирать в девятнадцать лет! Но Валя выдержала все муки и не сказала ничего. Надеюсь все-таки получить от нее какие-либо сведения, гестапо переправило Вало в Львов, оттуда — в Западную Германию.

День победы застал Вало в одном из концентрационных лагерей в Германии, откуда она возвратилась на Родину.

Терентий Федорович Новак, наш бывший разведчик Валя Семенов и десятки других товарищей пошли на учебу.

Радистка Марина Семеновна Ких вернулась в свой родной Львов, где она тоже начала учиться.

„Спешим поделиться с вами, Дмитрий Николаевич, радостной новостью. Наша Марина избрана депутатом Верховного Совета Украины“, — писали мне бывшие партизаны из Львова.

Коля Маленький после войны

поступил в школу, стал автомехаником. И он уже не Коля Маленький, ростом догнал своего командира. Коля с гордостью носит партизанскую медаль 1-й степени.

Альберт Вениаминович Цесарский изменил свою профессию: теперь он артист. Еще в партизанском отряде он мечтал о сцене.

Коля Фадеев, которого когда-то оперировал Цесарский, работает директором вальцовой мельницы в Молдавии. Зимой 1946 года он был у меня.

— Плохи дела, товарищ командир! Мельница моя почти пустует. Недород, засуха.

— А как с протезом? Не мешает?

— Привык! Прыгаю, как на своей ноге!

В сентябре 1947 года я получил от него письмо: „На мельнице столько работы, что и передохнуть некогда. Урожай этого года огромный.“

Я не знаю, где сейчас Гросс, Ривас и другие испанцы, которые были у нас в партизанском отряде. Но я знаю, твердо уверен, что где бы они ни были, они будут продолжать борьбу за освобождение своей родины от фашистского режима Франко.

Недавно я был в Ровно, Львове и других местах, где действовал наш отряд во время войны. Вместе с братьями Струтинскими, Шевчуком и Гнедюком мы осмотрели

многие места, связанные с нашей работой. И всюду встречали наших боевых друзей. Там у нас и возникла мысль о собрании бывших партизан нашего отряда. Собрание состоялось в парке имени Шевченко, у братской могилы Куликова, Галузо и других отважных патриотов.

В одном письме Валя напомнила мне слова, сказанные однажды Николаем Ивановичем Кузнецовым:

„Я представляю себе, как все на нашей земле расцветет через пять — десять лет после победы. Какая это будет жизнь!.. Если со мной что случится, знайте, что я был счастливейшим человеком на свете, потому что я боролся за эту жизнь“.

Я прочитал сейчас эти слова, написанные рукой Вали, и подумал:

„Правда! Наша партизанская борьба и все тяжелые испытания, которые легли на наши плечи, — разве это — не великое счастье?“

„Неужели это были мы?“ — думаю я.

Да, это были мы, рядовые советские люди. Опасность, нависшая в те дни над Родиной, призыв вождя удесятирили наши силы. И если кто-либо вздумает снова напасть на нашу страну, снова тысячи и миллионы простых людей встанут на защиту своего Отечества, отдадут все во имя своей великой Родины.

З а в е р

к выprávění hrdiny SSSR plk. Mědvěděva — Bylo to u Rovna.

В dnešním čísle uzavíráme velmi zajímavé vyprávění hrdiny SSSR plk. Mědvěděva, velitele partyzánské skupiny na Volyni v letech 1942—1944 o úkolech a činnosti této partyzánské skupiny v týlu nepřitele. Toto líčení bylo pro nás tím zajímavější, že události v něm obsažené se odehrávaly v kraji, který velmi dobře známe a mnozí z našich krajanů byli svědky toho,

o čem plk. Mědvěděv vypráví. Někteří, jako krajan Řehák z Kvasilova, byli ve stálém styku se skupinou Mědvěděva, jiní jako krajan Novák z Rovna, Šafář z Novin Českých, Janeček z Dněpropetrovska byli příslušníky této skupiny. Krajan Josef Hromáda padl v boji jako partyzán této skupiny.

Krajan J. Vítek ze Žitomíru, kterého vidíte na našem obrázku na druhé straně, byl velitelem čtyř ve skupině plk. Mědvěděva. Narodil se 9. 3. 1917 v Žitomíru. V roce 1941 prošel v Moskvě

jednorocním výcvikem jako parašutista, 15. 5. 1942 byl se skupinou 12 osob, jimž velel, vysazen v týlu nepřitele v lese u města Mozyr na Bělorusi. Jeho úkolem bylo navázat spojení se skupinou partyzánů, která tam byla vysazena před měsícem. Tato skupina byla však, jak brzy zjistil, obklíčena Němci a zničena.

K partyzánské skupině krajana Vítky, čítající 12 osob, byla později shromážděna další skupina 75 partyzánů s pplk. Mědvěděvem, který se stal velitelem. (Pokračování na str. 8)

Jaroslav Vítek.

První boj s Němci byl sveden v Tolstém lese. Ze 180 členů SS, kteří útočili na skupinu 150 partyzánů, bylo pobito a zraněno 100. Partyzáni padli tři. Odtud skupina postupovala s bojem k Rovnu. Cesta trvala tři měsíce. Z větších srážek, jichž se krajan Vítek účastnil, stojí za zmínku boj u Svěvidovic, kde skupina 30 partyzánů přemohla 60 Němců, které pobila, aniž utrpěla ztráty.

Skupina plk. Mědvěděva se rozrostla do počtu 1.500 mužů. Mimo boje s Němci byl veden také boj s banderovci.

Po splnění úkolu a obsazení Volyně Rudou armádou byla skupina rozpuštěna. Krajan Vítek odejel k útvaru určenému do Moskvy. V roce 1947 reemigroval do ČSR. Ihned se zapojil do práce na výstavbě socialismu v naší vlasti. Je úderníkem a pracuje v továrně OHARA v Aši. Také ostatní krajané-partyzáni plní vzorně úkoly mírové výstavby jako plnili svoje úkoly bojové.

Různé zprávy

Příspěvky na stavbu pomníku padlým krajanům z Novin Českých ve Staňkovicích dále věnovali: Marie Vaníková, Staňkovice, 1.000,— Kčs, Rostislav Linhart, Tatinná, 500,— Kčs, Václav Svítek, Tvršice, 1.000,— Kčs, Josef Tamchina, Lišany, 500,— Kčs, Vladimír Zďárský, Žatec, 1.000,— Kčs, Josef Anděl, Staňkovice, 1.000,— Kčs, Helena Peterková, Staňkovice, Kčs 1.000,—.

Jednota SBS Staňkovice-Tvršice děkuje srdečně všem štědrým dárcům.

Volynští Češi na Šternbersku vybudovali pomník

Na jaře letošního roku, ve dnech pátého výročí osvobození republiky, byl položen v Uničově na Šternbersku základní kámen k pomníku bojovníků za svobodu, volyňských Čechů, kteří položili své životy za osvobození Československa po boku Rudé armády, jako příslušníci 1. čs. arm. sboru v SSSR.

Ze štědrých darů volyňských Čechů na Šternbersku, které za přispění místních úřadů, organizací, spolků a korporací převýšily značně částku Kčs 200.000,—, byl vybudován mohutný a krásný památník. Pomník bude symbolizovat lásku k padlým, kteří svou krví a obětmi nám vykoupili lepší a radostnější život. Jejich drahých obětí nesmí být nikdy zapomenuto a tuto povinnost nám bude připomínat náš pomník v Uničově. Tento pomník bude rovněž připomínat hrůzy poslední války v letech 1939—1945 a bude varovným vykřičníkem a výstrahou, nabádající všechny k tomu, aby stáli na stráží míru proti pokusům podněcovatelů války.

Pomník je hořov. Do 20. října t. r. bude postaven na základní kámen v Uničově. Je vytesán a vyhlazen z jemného hořického pískovce, šest metrů vysoký. V popředí pomníku je

v nadprůměrné velikosti socha zasaženého střelou, klesajícího vojína — svobodovce. Po obou stranách pomníku jsou umístěna jména padlých v boji a pod nimi jména zahynulých následkem válečných událostí a mimořádných poměrů v letech 1941—1945. Jména jsou vybarvena, aby byla dobře znatelná. V předu na metrovém podstavci je nápis:

„Svým rodinným příslušníkům, vojínům 1. čs. samostatného arm. sboru v SSSR, kteří položili životy své v boji za osvobození Československa po boku Rudé armády. Památka jejich zůstaníž neposkvřena!“
Svaz Čechů z Volyně, odb. Šternberk.

Slavnostní odhalení pomníku bude provedeno 29. října 1950 ve 13. hod. v Uničově za účasti představitelů MNO, krajských i okresních úřadů, místních úřadů, spolků a korporací a místního i okolního obyvatelstva. Jest našim přáním, aby slavnost byla hojně navštěvována a proto zveme představitelů všech odboček Svazu Čechů z Volyně, volyňské krajany jakož i místní obyvatelstvo k hojně účasti. Je naší povinností vzdát hold našim drahým padlým.

Odbočka SČzV ve Šternberku.

Odhalení památníku padlým ve Staňkovicích na Žatecku

SBS jednota Staňkovice-Tvršice okres Žatec, oznamuje všem sestřím, bratrům, přátelům a příznivcům, že v neděli dne 29. října 1950 bude ve Staňkovicích, okres Žatec, slavnostně odhalen pomník padlým bratrům ve II. světové válce. Slavnost odhalení se bude konatí toho dne o 14. hodině odpolední ve Staňkovicích. Slavnostním řečníkem bude poslanec, divišní generál a předseda SBS kraje Pražského, Josef Ejem.

Při slavnostním aktu, za přítomnosti představitelů kulturně-osvětových i politických, bude sloužena panichida církve pravoslavné s církev, zpěvem.

Po slavnosti na náměstí obce Staň-

kovic koncert hudby ROH ze Žatce za řízení prof. Vaníčka.

Večer v kulturním domě ve Tvršicích přátelský večer účastníků, spojený s taneční zábavou.

Pomník, umělecké dílo akad. sochaře Františka Rady ze Žatce, ponese jména 44 mladých bratrů-hrdinů, z nichž 34 bratrů z jediné obce — Českých Novin na Volyni, kteří položili své životy, abychom my mohli svobodně žít.

Prosíme všechny sestry, bratry, příznivce a přátele, aby se naší slavnosti zúčastnili a zavzpomínali tak ve slavných dnech výročí Dukly a 28. října na ty, kteří odpočívají v dál.

Budujeme sociální fond

Na svatbě p. Diviše se sl. Annou Svatuškovou, konané dne 28. srpna t. r. bylo vybráno z podnětu Josefa Svatušky z Břizy a p. Brixihy z Drahotína 1.000,— Kčs na sociální fond.

Vyslovujeme srdečný dík všem dárcům a novomanželům přejeme hojnost spokojenosti.

Na svatbě Hradecké Mařenky s Aloisem Zelenkou v Temenicích, okr.

Šumperk, bylo vybráno z podnětu Jar. Duše na soc. fond. 1.000,— Kčs.

Přejeme novomanželům splnění všech očekávání a dárcům srdečné děkujeme.

Tiskový fond SČzV

Josef Vodička, Mimoň 105/1, věnoval na tiskový fond 200,— Kčs. Srdečně děkujeme.